

Konference

Rozdíly mezi EU a 3. zeměmi

Praha 21.11.2019

AUTOR: Martin Pýcha

WWW.ZSCR.CZ
Zemědělský svaz ČR

Základní otázky:

- 1. Co bude ovlivňovat budoucí vývoj světového zemědělství?**
- 2. Evropa jako významný producent potravin**
- 3. Evropa stále více otevřená**
- 4. Evropa konkurenceschopná ?**

1. Co bude ovlivňovat budoucí vývoj světového / evropského / českého zemědělství?

- 1. Růst světové spotřeby (populace a kupní síly)**
- 2. Pokles půdy vhodné pro zem. výrobu**
- 3. Potravinová nejistota vzroste vlivem změny klimatu**
- 4. Politická rozhodnutí a nastavení SZP**
- 5. Technologické inovace mohou zvýšit výnosy a snížit zátěž pro životní prostředí**
- 6. Nedostatek/dostatek kvalifikované pracovní síly**
- 7. Schopnost čelit tlaku globalizovaného obchodu a zpracovatelů a změny na trhu s potravinami**
- 8. Schopnosti omezit odpad (1/3 potravin se vyhodí či zkazí)**

1. Růst světové populace (kupní síly)

- Světová populace roste o 1% ročně (Evropa méně),
- Růst průměrného příjmu obyvatele planety = 2.9% ročně (kupní síla),
- Podíl obyvatel měst převážil v roce 2010 na podílem obyvatel venkova,
- Rychlý růst celosvětové poptávky po potravinách - především po živočišných produktech a to jak v rozvojových a nově industrializovaných zemích.
- Omezené možnosti výroby potravin
- Problém nebezpečných potravin ohrožuje stále větší počet zemí. Potravin, které jsou kontaminované viry a bakteriemi.

Dle FAO bude muset agropotravinářský sektor v roce 2050 vyprodukovat o 50% potravin více oproti současnosti.

OCDE-FAO Agricultural Outlook	Population (1000)
2009	6 700 000
2014	7 260 274
2016	7 300 000
2020	7 700 000
2025	8 000 000
2050	9 150 000

Spotřeba potravin podle regionů

Kilokalorie na hlavu a den

rostlinné a živočišné produkty ● průmyslové země ● rozvíjející se země

pouze živočišné produkty

● průmyslové země ● Evropa ● Spojené státy americké ● nejméně rozvinuté země ● Čína (v daném roce)

Za předpokladu, že průměrný Číňan bude chtít žít svůj „americký sen“ a zvýší svou potřebu do roku 2035 na úroveň dnešního průměrného Američana, bude Čína potřebovat 1,5 miliardy tun obilí, což se rovná 70 procentům dnešní roční celosvětové obilné produkce.

Země BRIC

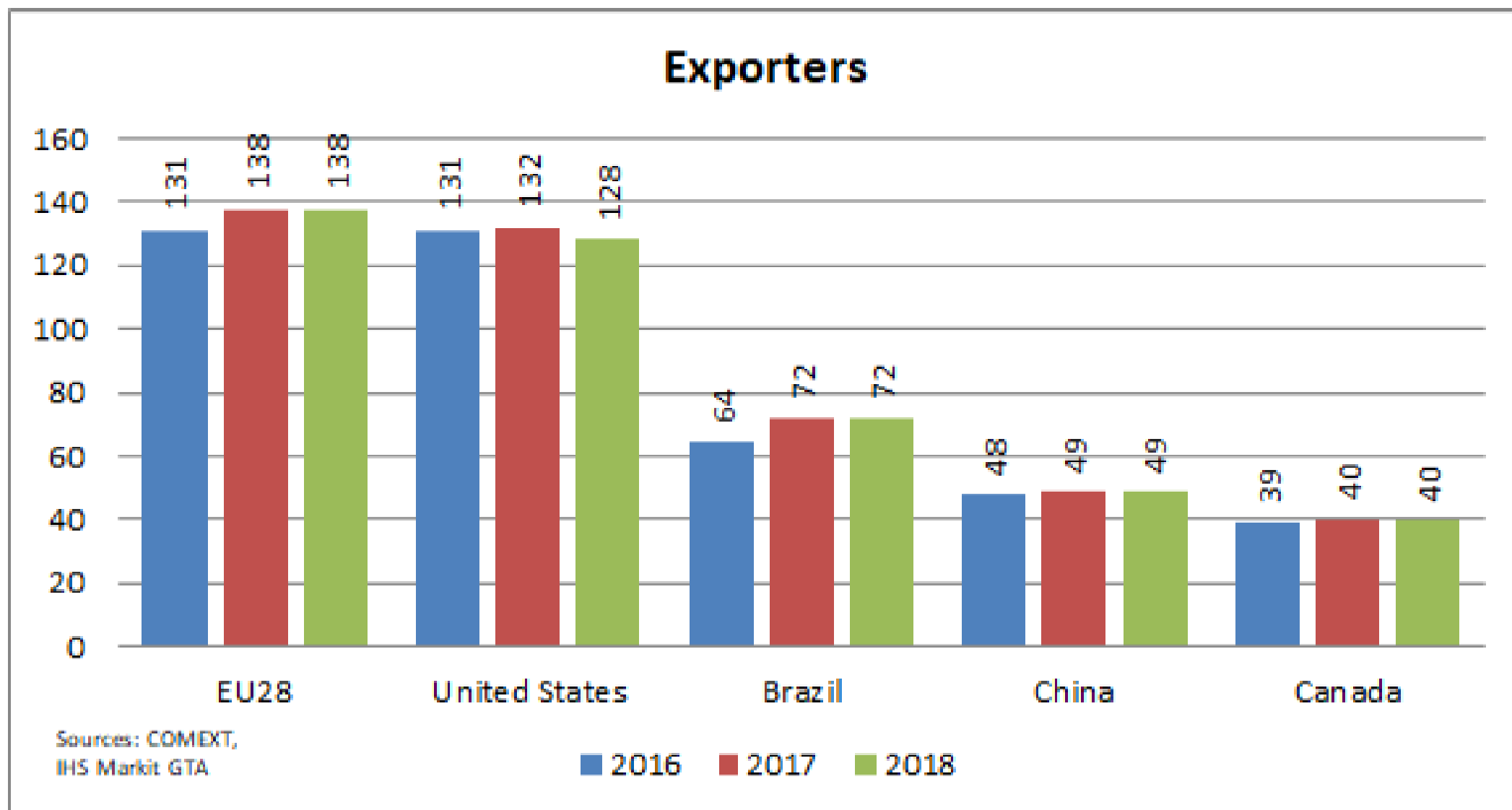
- Žije v nich 40% světová populace roste,
- Mezi roky 2003 a 2012 vzrostla jejich spotřeba masa o 6,3% a v letech 2013 - 2022 se očekává růst o dalších 2,5%,
- Číňan na venkově :
  - v r. 1990 - 13,8 kg masa, mléka a vajec,
  - V r. 2011 - 26,2 kg masa, mléka a vajec,
- Číňan ve městě:
  - v r. 1990 - 29,8 kg masa, mléka a vajec,
  - V r. 2011 - 48,9 kg masa, mléka a vajec,
- FAO předpokládá, že v roce 2050 pokryjí rozvíjející se země svou energetickou potřebu z 29% z masa, mléka, vajec a sýrů,
  - To předpokládá zvýšení světové produkce masa z 300 mil. na 470 mil. t
    - To předpokládá zvýšení světové produkce krmiv.. **JAK? KDE?**

2. Evropa jako významný producent potravin

- **Evropské zemědělství je také široce integrováno do světového trhu**
- Hodnota obchodu (dovoz a vývoz) zemědělského zboží mezi EU a zbytkem světa se pohybuje kolem 260 miliard EUR v roce 2018.
- V letech 2002 až 2018 se hodnota AZO měřená hodnota se více než zdvojnásobila, což odpovídá průměrnému meziročnímu růstu 5,0%, přičemž vývoz rostl rychleji (5,8%) než dovoz (4,3%).
- **EU se stala největším světovým vývozcem zemědělských a zemědělsko-potravinářských výrobků s obratem při vývozu více než 138,1 miliardy EUR, tj. 7,2% celkového vývozu EU.**
- Velkou část těchto vývozů tvoří zpracované výrobky
- **Více než 30% surovin zpracovaných agropotravinářským sektorem EU je mimoevropského původu.**
- EU je předním dovozcem agropotravinářských komodit (116,6 mld. EUR)

Největší vývozcí potravin na světě (mld. EUR)

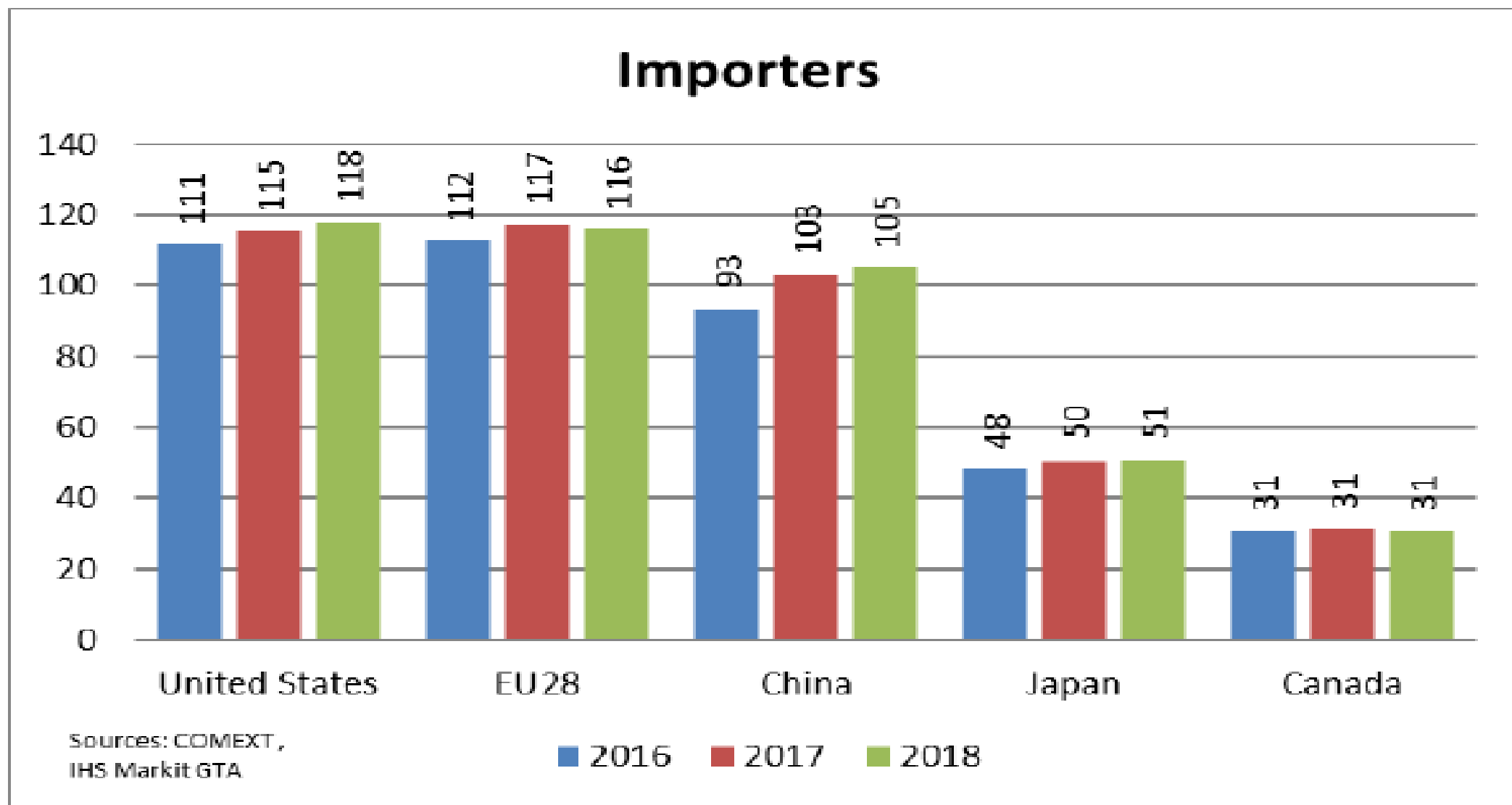
Graph 1: Top world agri-food exporters (billion EUR)

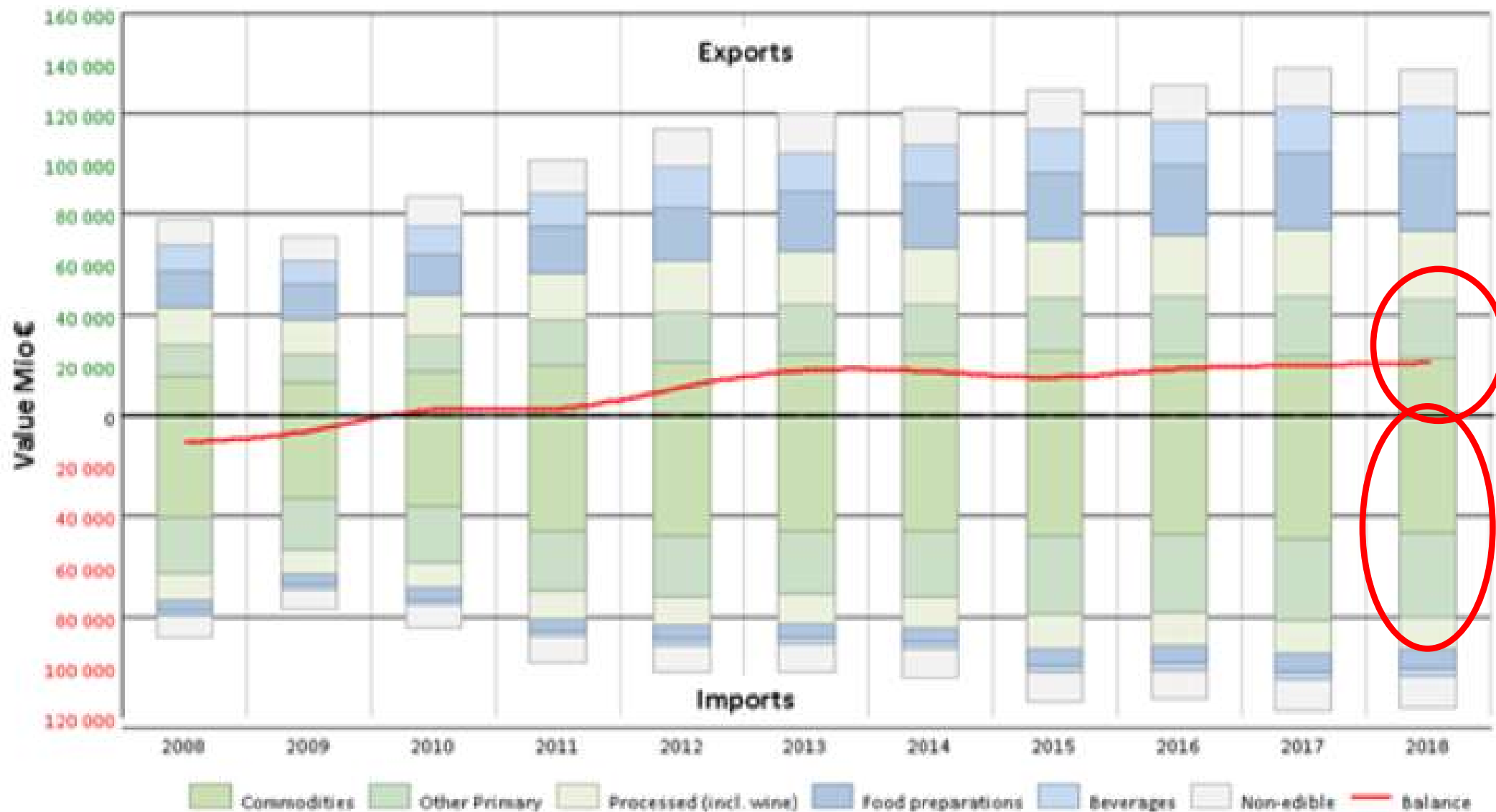

Největší dovozci potravin na světě (mld. EUR)

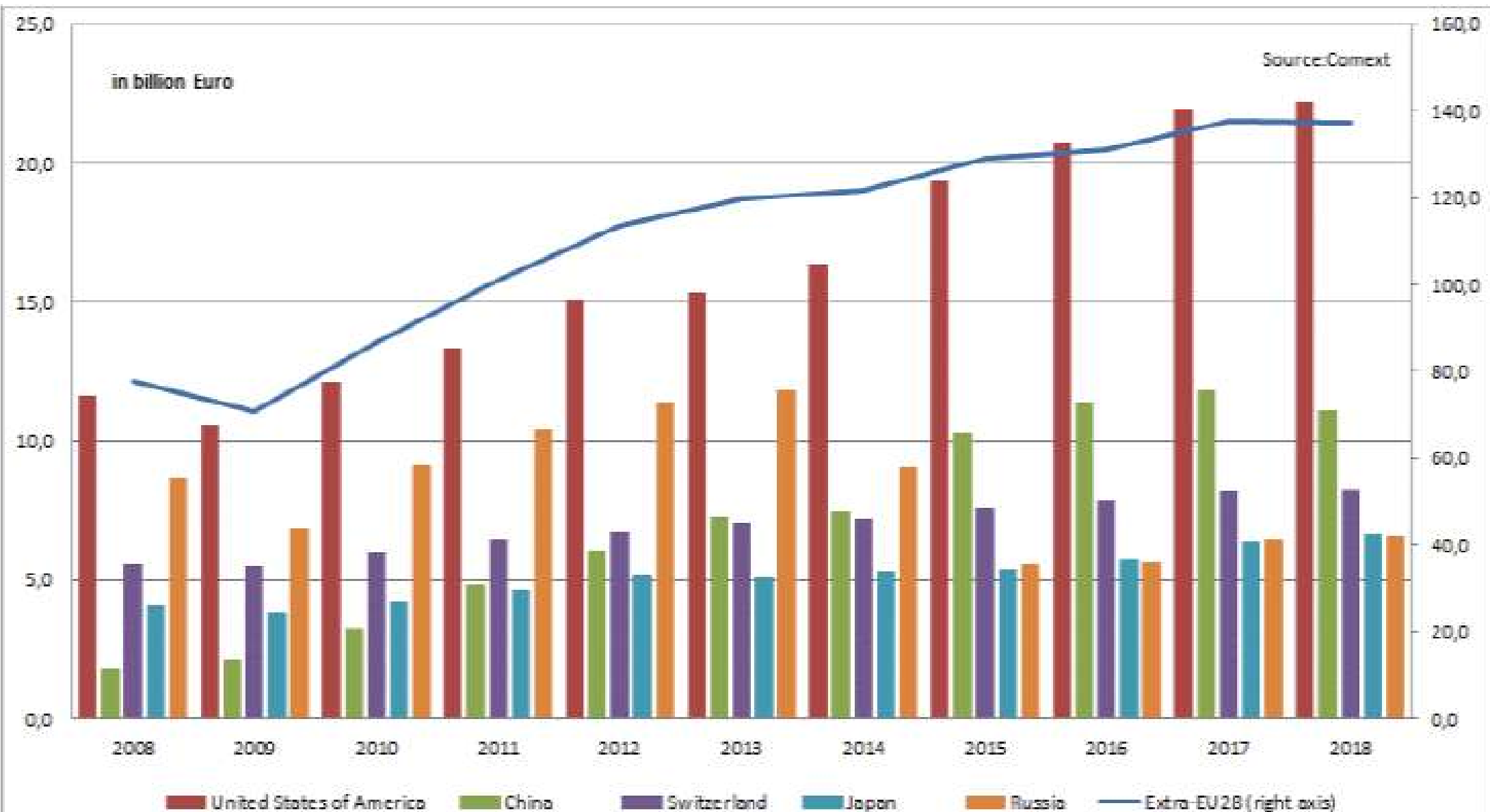
Graph 2: Top world agri-food importers (billion EUR)

Struktura agropotravinářského obchodu EU 28 v mil. EUR

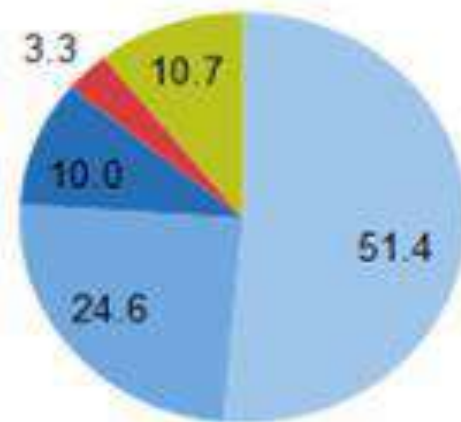

Agropotravinářský export EU 28 dle destinací

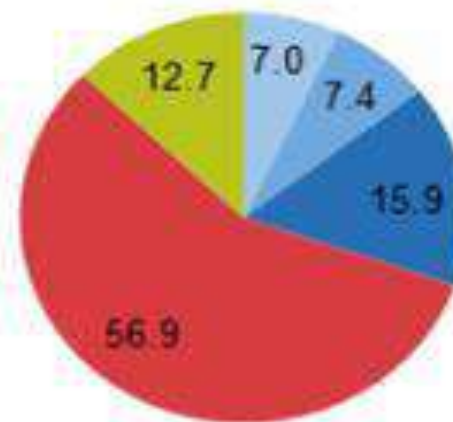

Extra EU export (goods) shares by size class, 2016

Number of enterprises
(share)

Value of exports
(share)

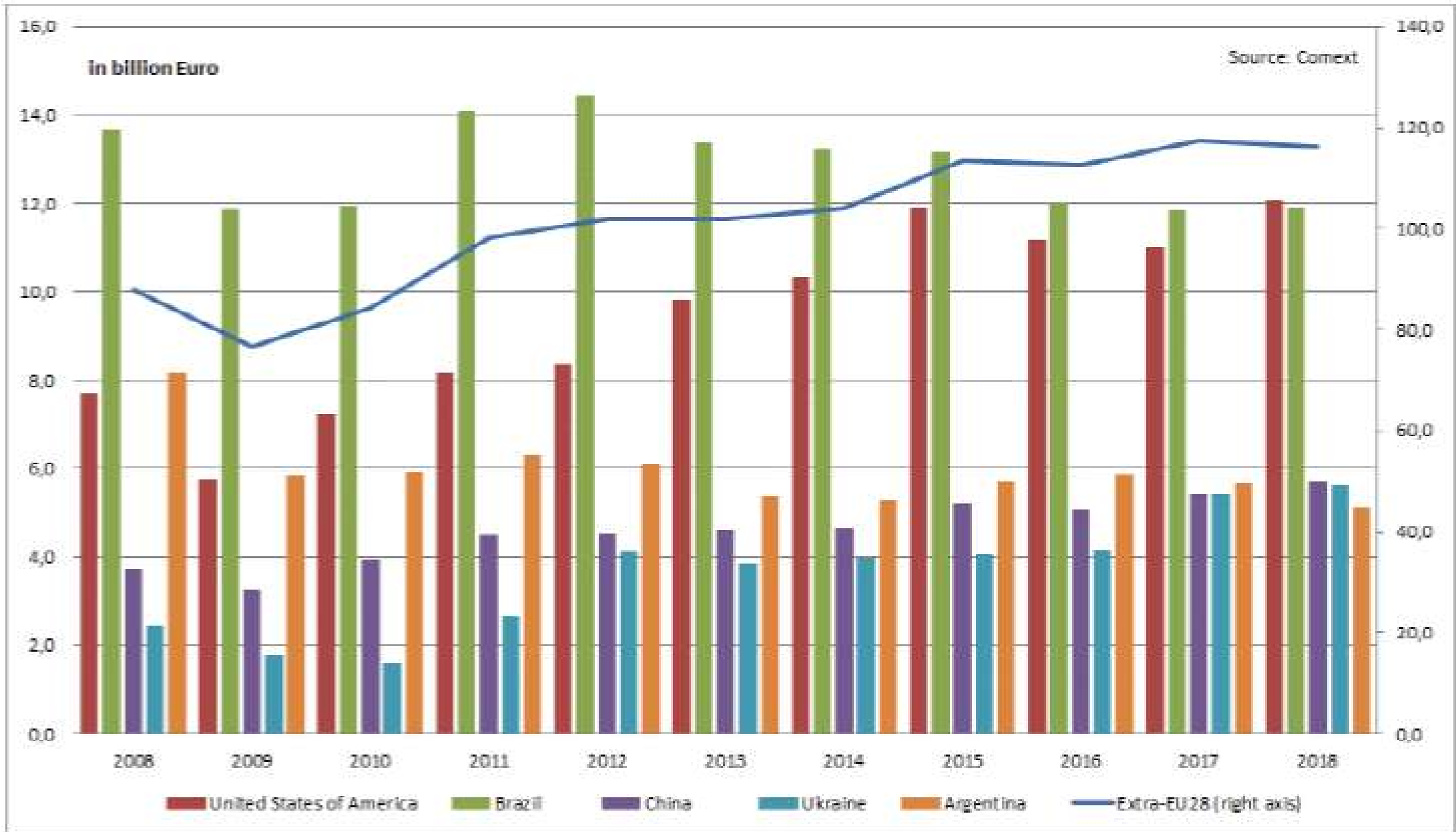
Average exports per enterprise
(1 000 EUR)

Source: Eurostat (online data code: ext_tec01)

Missing data for Malta

Agropotravinářský import EU 28 dle původu

3. Evropa stále více otevřená

Otevírání EU světovým konkurentům – EU má 55 dohod se 120 zeměmi světa.

Např. obchodní dohody s Mexikem, Jižní Koreou a Švýcarskem zvýšily vývoz zemědělsko-potravinářských produktů EU do těchto zemí o více než 1 miliardu EUR a zvýšila přidanou hodnotu v zemědělsko-potravinářském odvětví o 600 milionů EUR.

Jednání EU v různých fázích :

Mexiko, Mercosur, Vietnam, Chile, Nový Zeland, Austrálie, Thajsko, Malajsie, Indonésie, Filipíny, Indie, Tunis, Egypt, Jordánsko, Maroko, Moldavsko, Arménie, Gruzie, Turecko, Ukrajina,

Struktura agrárního obchodu EU s Ukrajinou 2008 -2018

4. Evropa konkurenceschopná?

Mercosur

- V roce 2018 EU dovezla z Mercosuru 22,463 miliard EUR na zemědělské produkty.
.... EU exportovala pouze 2,483 miliardy EUR !!!
- Významný přístup na trh v mnoha citlivých odvětvích, včetně: Hovězí maso, drůbeží maso, cukr, ethanol, rýže, pomerančový džus, med, citrusové plody a některé obiloviny.

Struktura agrárního obchodu EU s Brazílií 2008 -2018

Mercosur a drůbeží maso

V současné době EU každoročně dováží 800 000 až 900 000 tun drůbeže. Brazílie vyvezla v roce 2016 více než 500 000 t drůbeže (v hodnotě 1 miliardy EUR, což představuje 55% dovozu EU).

Brazilská domácí cena je dvakrát nižší než domácí cena EU.

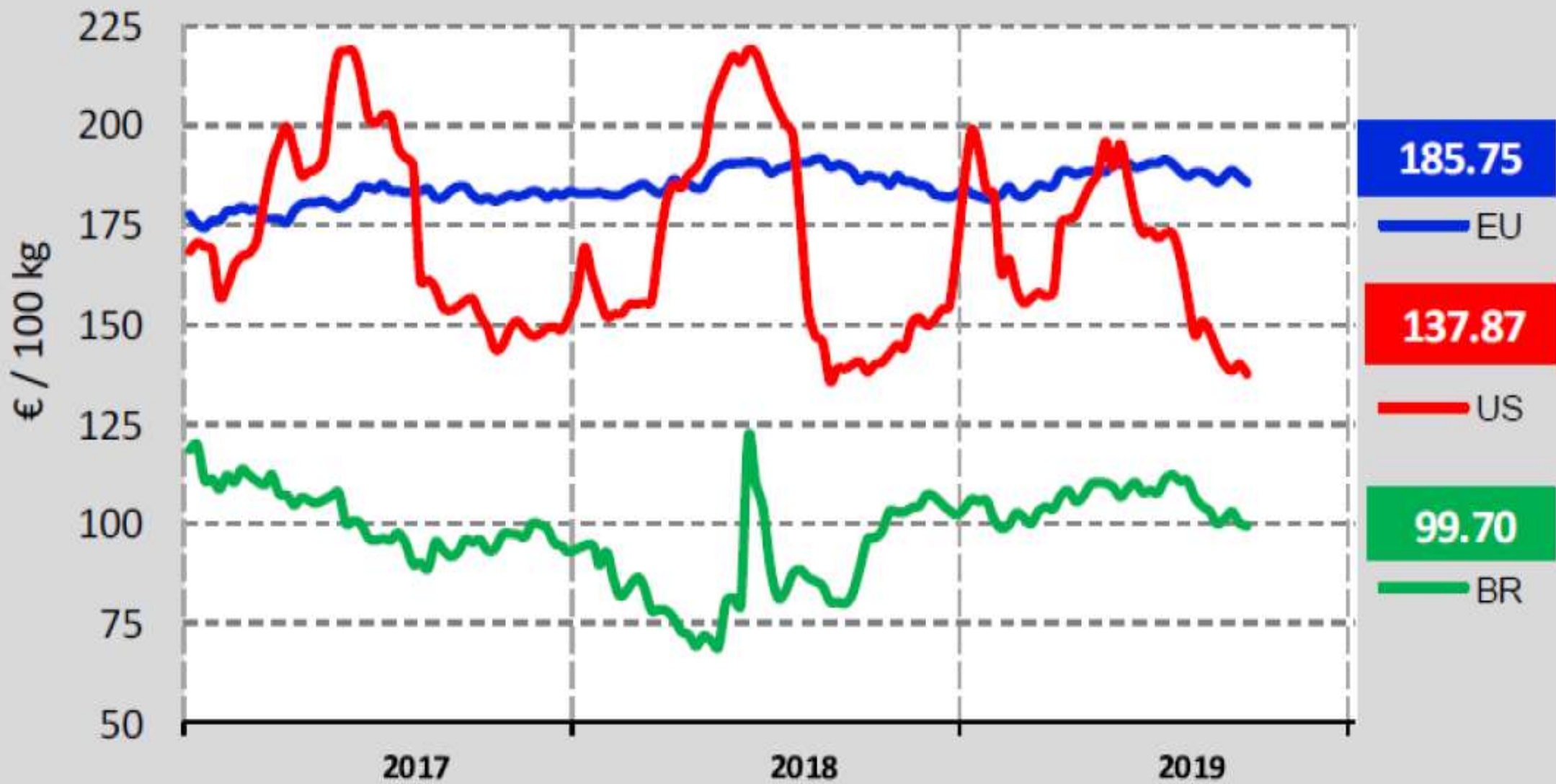
V rámci Mercosuru je Brazílie hlavním vývozcem drůbeže do EU (96% vývozu Mercosuru do EU) s pouhými 4 zpracovateli (oligopol);

Každé 2 dovezená prsa nahradí 1 kuře v EU!

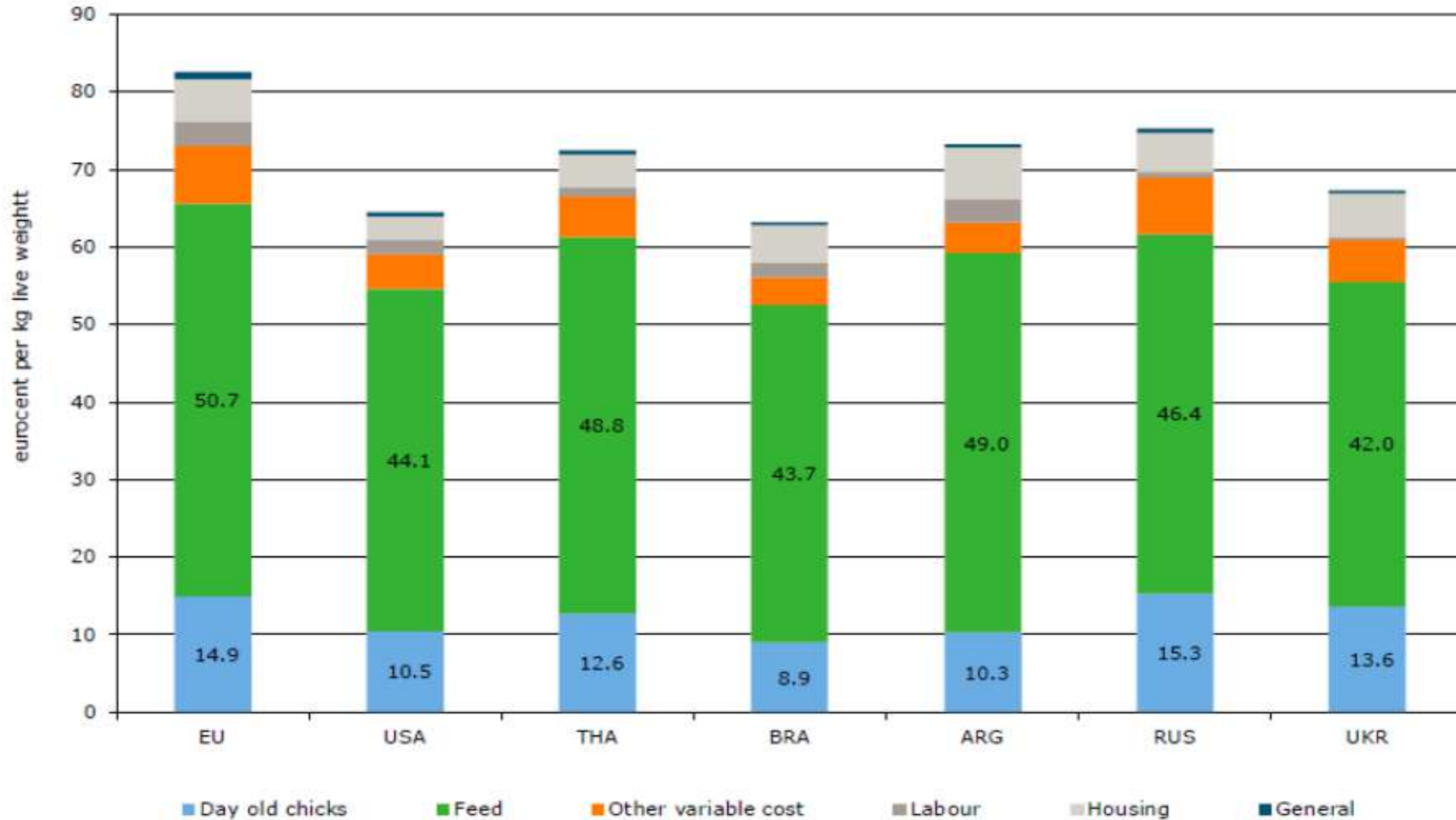
Dovoz 180 000 tun pocházejících z Mercosuru představuje produkci kuřecího masa ve Finsku + Švédsku + Dánsku !!!

Velký rozdíl nákladů zemědělců na dodržování právních předpisů EU v oblasti životního prostředí, dobrých životních podmínek zvířat a bezpečnosti potravin "

EU, USA & BRAZIL BROILER PRICES

Porovnání výrobních nákladů kuřecích broilerů

code	legislation	FR	DE	IT	BR	TH
ENV	Nitrate Directive (91/676/EEC)					
	○ Nitrate Vulnerable Zones	X	X	X	○	○
	○ establish fertilizer planning	X	○	X	○	○
	○ max level of fertilizer for each crop	○	X	X	○	○
	○ ban on application of chemical fertiliser/manure in autumn/winter	X	X	X	○	○
	○ max level of N from manure (kg/ha/year)	170	170	170	○	○
	○ special storage vessels for manure	○	X	X	○	○
	○ special spreading conditions (i.e. max distance to water bodies)	X	X	X	X	○
	IPPC Directive (2008/1/EC)					
	○ environmental integrated permit	○	○	X	○	○
	○ use of BATs	X	X	X	○	○
	○ ammonia emission limits	○	○	X	○	○
	○ requirements on animal housing	X	○	○	○	○
AW	Directive on Chickens kept for meat production (2007/43/EC)					
	○ maximum stocking density	X	X	X	○	X
	○ minimum spillage of drinkers	X	X	X	○	○
	○ availability of feed	X	X	X	X	○
	○ permanent access to litter	X	X	X	○	○
	○ ventilation to avoid overheating	X	X	X	X	X
	○ heating/cooling systems for stocking density over 33 kg/m ²	X	X	X	○	○
	○ maximum noise level	X	○	X	○	○
	○ minimum light intensity	X	X	X	○	X
	○ inspection of chickens	X	○	X	X	X
	○ disinfection of materials and buildings	X	X	X	X	X
	○ record keeping	X	X	X	X	X
	○ limitations on surgical interventions	X	○	X	X	○

Podpory a dotace

EU

SZP EU částečně vyrovnává vysoké výrobní standardy v oblasti hygieny potravin, životního prostředí a zdraví a dobrých životních podmínek zvířat, které dosahují celkem **38 miliard EUR**. Za opatření na řízení trhu byla vyčleněna částka **2,5 miliardy EUR**. Podpora rozvoje venkova dosáhla **12 miliard EUR**. (52,5 mld. EUR)

Brazílie

Pro rok 2015/2016 činil brazilský zemědělský rozpočet celkem **47 miliard EUR**, což znamenalo 20% nárůst oproti předchozímu rozpočtu. **Brazilský ministr zemědělství se rozhodl v příštích pěti letech investovat 68,5 miliard EUR do odvětví živočišné výroby** s cílem zvýšit svou ekonomickou hodnotu o 208 miliard EUR.

Brazílie utrácí kolem 234 EUR na občana na rozvoj svého zemědělského průmyslu a vývozu, zatímco EU utratí 107 EUR na občana.

Podpory a dotace v USA

Ministerstvo zemědělství USA (USDA) provozuje více než 60 programů přímé a nepřímé podpory pro zemědělce.

- 1. Podpora pojištění** - největší dotační program pro zemědělce i pro pojišťovny – podpora více než 8 mld. USD ročně (USDA platí v průměru 62% pojistného).
- 2. Pokrytí zemědělských rizik (ARC)** – dotace zemědělcům, pokud jejich příjmy na akr klesnou pod referenční hodnotu - více než 20 plodin a platby činily 3,7 mld. dolarů (2017).
- 3. Pokrytí ztrátou ceny (PLC)** - program vyplácí zemědělcům dotace na základě celostátní průměrné ceny plodiny ve srovnání s referenční cenou plodiny stanovenou Kongresem - více než 20 plodin a platby činily 3,2 mld. dolarů (2017)

Podpory a dotace v USA

4. **Programy ochrany** - programy platí zemědělcům za zlepšování půdy, za odpojení půdy z produkce atd..
5. **Marketingové půjčky** - cenové záruky a půjčky -160 mil. USD (2016).
6. **Pomoc při katastrofách** - v průměru činila 1,9 miliardy dolarů ročně.
7. **Marketingová a exportní podpora** - ročně 1,2 miliardy dolarů + 300 mil. USD na více než 90 zahraničních kanceláří.
8. **Podpora výzkumu a další podpora** - 3 miliard dolarů ročně.

Konkurenceschopnost/efektivnost na trhu jak v zem. tak potravinářství

Konkurenceschopnost potravinářského sektoru

- Počet jatek se v USA snížil mezi lety 1967 a 2000 z 10 tis. na 3000 tis. a dnes 10 společností poráží 88% masa,
- Např. Brazilská JBS (největší zpracovatel masa na světě) má pobočky v USA, Austrálii a EU a je schopna porážet 85 tis. ks hovězího /den, 70 tis. prasat /den, 12 mil. ks drůbeže /den.
- Americká Tyson Foods (největší zpracovatel masa na světě) má pobočky v USA, Austrálii a EU a je schopna porážet 170 tis. ks hovězího /týden, 350 tis. prasat /týden, 42 mil. ks drůbeže /týden.

Vliv globalizace = koncentrace zem. výroby ve světě

Koncentrace se stále zrychluje:

- Počet chovatelů prasat v USA klesl mezi roky 1992 a 2009 o 70% při udržení stejného počtu chovaných prasat,
- Počet prodaných prasat z jedné farmy se mezi roky 1992 a 2009 zvýšil z 945 ks/rok na 8400 ks/rok
- Počet jatek se v USA snížil mezi lety 1967 a 2000 z 10 tis. na 3000 tis. a dnes 10 společností, poráží 88% masa,

Bavorsko

- Počet chovatelů dojnic se za posledních 10 let snížil o 35 %

Baden-Württembergsko

- V roce 1979 drželo $\frac{3}{4}$ podniků prasata a $\frac{2}{3}$ dojnice, dnes drží prasata 15 % farem, a 22 % dojnice

Děkuji za pozornost

AUTOR: Martin Pýcha

WWW.ZSCR.CZ
Zemědělský svaz ČR

Česká technologická
platforma pro zemědělství

Zemědělství žije!

Zemědělský svaz
České republiky